

Anne Carson

Kisbeszédék

[SHORT TALKS]

BEVEZETÉS

Kora reggel volt, és hiányoztak a szavak. Azelőtt nem voltak szavak. Tények voltak, arcok voltak. Arisztotelész azt mondja, egy jó történetben minden valaminek a következtében történik meg. Három öregasszony hajladozott a mezőn. *Mi értelme megszólítani minket?*, kérdezték. Majd hamar világossá vált, hogy mindent tudnak, amit csak tudni lehet a havas mezőkről, a kékeszöld hajtásokról és a „vakmerőségnek” nevezett növényről, amit a költők ibolyának néznek. Elkezdtem felírni az elhangzottakat. A jelek fokozatosan hozzák létre a természet egy pillanatát, a történet unalma nélkül. Kihangsúlyozom. Mindent meg fogok tenni, hogy elkerüljem az unalmat. Ez egy élet feladata. Sosem tudhatsz eleget, nem dolgozhatsz eleget, nem használhatod kellőképp furcsán a főnévi és melléknévi igeneveket, nem akadályozhatod elegendő hévvel a mozgást, gondolataidat elég gyorsan el nem hagyhatod.

A HOMO SAPIENSRŐL

A cro-magnoni ember szerszáma nyelén ejtett kis vágásokkal jegyezte fel a hold alakzatait, és munka közben csak rá gondolt. Állatok. Horizont. Arc egy fazék vízben. Amikor történetet mondok, mindig eljön az a pont, ahonnan nem látok tovább. Gyűlölöm ezt a pontot. Ezért nevezik vaknak a történetmondókat – élcből.

A KROMOLUMINARIZMUSRŐL

Az európaiak lelassulnak a napfényben. Nézzétek csak Seurat elbűvölt figuráit! Figyeld, milyen mélyen ül a monsieur. Hová megy az európai, amikor „gondolataiba feledkezik”? Seurat – az öreg vakító! – lefestette ezt a helyet. A figyelem másik oldalán terül el, egyetlen hosszú, ráérős evezésre innen. Inkább vasárnap van ott, mint szombat délután. Seurat ezt egy különleges módszerrel tette egyértelművé. Ma méthode, morogta, amikor kérdeztük felőle. Rajtakapott minket, ahogy a hús, zöld árnyékok közt surranunk, mint a házasságtörők. A folyó kítátotta, majd ismét összezárta kőajkait. A folyó ajkához préselte Seurat-t.

PARMENIDÉSZRŐL

Büszkén állítjuk, hogy civilizált emberek vagyunk. És ha teljesen máshogy neveznénk a dolgokat? Vegyük például Olaszországot. Van egy Andreas nevű barátom, ő olasz. Élt Argentínában, Angliában, egy ideig Costa Ricán is. De akárhol is éljen, mindenhol vacsoravendégeket fogad. Ez temérdek munka. Articsókás tészta. Őszibarack. Mosolya mélyről tör fel, kiapaszthatatlan. Mi lenne, ha Olaszországról kiderülne, hogy valójában

Brzoy a neve – Andreas továbbra is úgy járna-kelne a világban, mint a vándorló hold, kölcsönvett fénnel? Attól tartok, nem értettük meg a mondandóját vagy az indítékait. És ha minden alkalommal, amikor azt mondta, *városok, igazából káprázatot értett alatta?*

A MEGBECSTELENÍTÉS RŐL

Az életben oly kevés a cselekvés. Bemenni, menni, titokban menni, átkelni a Sóhajok Hídján. És amikor meggyaláztál, én a gyalázatot folyamatában láttam. Velencében történt, ahol a hangszálak megduzzadnak. Átdörögtem Velencén, a hidak alatt és fölött, de nem voltál sehol. Még aznap, valamivel később, felhívtam a bátyádat. *Mi baj a hangoddal?*, kérdezte.

A D'ÊTRE BIEN AIMÉE BOLDOGSÁGÁRÓL

Minden reggel te vagy az első gondolatom. Valaki madárkiáltásokat aggatott az égre, mintha drágaköveket.

A HELYESBÍTÉS RŐL

Kafka szerette, ha az órája másfél órát siet. Felice mindig helyreigazította. Ennek ellenére öt éven át majdnem összeházasodtak. Kafka listát írt a házasság mellett és ellen szóló érvekről, köztük szerepelt a saját élete ellen elkövetett erőszak elviselésének képtelensége [mellett], és a 10:30-kor a szülei ágyára kikészített hálóköntösök látványa [ellene]. Végül a vérzés megmentette. Amikor a szanatóriumban az orvosok azt javasolták neki, inkább ne beszéljen, üvegmondatokat hagyott mindenfelé a padlón. Az egyik azt állította, Felicében túl sok meztelenség maradt.

A MONA LISÁRÓL

Minden nap beletöltötte a kérdését, ahogy vizet egyik edényből a másikba töltesz, és az visszaömlik. Nekem ne mondd, hogy az anyját, vágyképét stb. festette meg. Van egy pillanat, amikor a víz épp egyik edényben sincs benne – micso-da szomjúság, és gondolta, majd abbahagyja úgyis, ha a váson kiürült. De a nők erősek. És ez a nő jól ismerte az edényeket, a vizet és a halálos szomjúságot.

SYLVIA PLATH-RÓL

Láttad az anyját a tévében? Szimpla, odakozmált dolgokat mondott. Azt mondta, szerintem kiváló vers, de nekem nem esett jól. Nem mondta, hogy dzsungelfélsz. Nem mondta, hogy dzsungelgyűlölet, vad dzsungelzokogás, üsd, vágd, nem apád. Azt mondta, önuralom, azt mondta, az út vége. Nem mondta, hogy zümmögés a levegőben, amit ütni-vágni kell.

A TOTÁLIS GYŰJTÉS RŐL

Gyerekkora óta arról álmodott, hogy egy nap övé lesz a világ összes tárgya, és felsorakoztatja őket polcain. Tagadta a hiányt, a felejtést, az elveszett darabok lehe-

tőségét is. Noétól özönlött a parancs kék háromszögekben, és ahogy a besorolás tiszta dühe szétáradt körülötte, elnyelve életét, mások hullámszásnak nevezték, azok, akik megfulladtak, belőlük egy világ.

A HEDONIZMUSRÓL

A szépség engem kétségbe ejt. Nem érdekel a miért, csak szabadulni akarok. Amikor Párizs városára nézek, arra vágyom, hogy lábaimmal körbefonjam. Amikor téged nézlek tánc közben, egy szívtelen tágasságot látok, ami egy matrózra emlékeztet a halálnyugodt tengeren. Egész éjjel barackded vágyak nyílnak bennem, és már nem állom, ami hullik.

AZ OLVASÁSRÓL

Vannak apák, akik utálnak olvasni, de szeretik ide-oda vinni a családot. Vannak gyerekek, akik utálnak ide-oda menni, de szeretnek olvasni. Vicces, milyen gyakran lesznek ezekből utastársak. A Sziklás-hegység éles, lélegzetelállító bérceit én a *Bovaryné* passzusai közt lestem. Felhők árnyai szálltak alá bágyadtan a hatalmas sziklák torkába, kószáltak fenyvesekkel borított lankáin. Azóta sem tudok nő húsán szőrszálla nézni anélkül, hogy fejemen át ne futna, *Lombhullató?*

A KIRÁLYRÓL ÉS AZ Ő BÁTORSÁGÁRÓL

Kétségektől görnyedve emelkedett fel, hogyan is kezdje. Visszanézett az ágyra, azon hevert a malomkő. Kitekintett a világra, ez volt az ő korának a leghíresebb kísérleti börtöne. A kínzócsölöpökön túl semmit sem látott. De látott.

ARRÓL, HOGY KI VAGY TE

Tudni akarom, ki vagy te. Mondják, egy hang kiált a vadonban. Az Ótestamentumban végig hallani a hang kiáltozását, nem Istenét, hanem azét, aki tudja, mi jár az Ő fejében. Amíg várok, tehetnél egy szívességet. Mondd meg nekem, ki vagy te?

FENYVESI ORSOLYA FORDÍTÁSA